

לבעינה של הערה

שיחות שנמסרו בבית המדרש על ידי ראש הישיבה הרב ברוך וידר שליט"א

שיחה תקכו

י"א באדר תשפ"ה
פרשת "כי תשא"

לְקַיֵּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה

הכנה ל'פורים משולש' באגדה ובהלכה

"זמנים הרבה תקנו להם"

ברצוני לעסוק היום בעניינו של פורים המשולש העומד בפתחנו, שהוא מתנה מיוחדת שקיבלנו השנה. על אף שימי פורים מונים בדרך כלל שני ימים, לפרזים ולמוקפים, קיימת בחג הפורים תופעה שאינה קיימת בחגים אחרים - פיצול הזמנים המרובה. המשנה הראשונה במסכת מגילה מונה זמנים רבים בהם ניתן לקרוא את המגילה¹, ולכן יש שאינם אומרים תחנון כבר מיום י"א באדר². השנה פורים נפרס על פני שלושה ימים וזמנו נמשך עד ליום ט"ז בחודש לגודל קדושתו, ועל כן הוא מכונה 'פורים משולש'.

"וּבִבְאָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ"

כידוע, קדושתם של ימי פורים גדולה מאוד, כדברי הרב זצ"ל ב'עולת ראי'ה³: "ידענו מדברי חכמים

אמיתיים", כלומר חכמי הסוד, "שהארת פורים גדולה למאד וקדושה גדולה מאירה בו בעולם"⁴. בהתאם לכך, יום הפורים הוא אחד מימי השיא בישיבה, וסעודת פורים היא שיאו של פורים⁵. פעמים רבות שמענו מרבנו הרב הדרי זצ"ל שהיה אומר בשם הרב יצחק הוטנר זצ"ל שה'קבלות' של סעודת פורים גדולות מהקבלות של תפילת נעילה ביום הכיפורים. בכל שנה סעודת הפרוזים גולשת ליום ט"ו, וכך נוצר מגע בין הפרזים והמוקפים. אולם, השנה קריאת המגילה של כולם תיערך ביום י"ד, ואילו לעניין סעודת הפורים יהיה נתק של יומיים בין ירושלים והפרזים, וביום ראשון, שהוא השלישי שבימי הפורים, תתקיים שמחת פורים בירושלים לבדה. הלב מרגיש שיש בכך ייחודיות רבה. כנראה

אנו עומדים
בפני שלושה ימים
מלאי קדושה
והארה עליונה
מתוך שמחה

⁴ עיין קב הישר, פרק צט: "כי יש עולם חדש למעלה שהוא קדוש ונורא מאוד, ואין אותו העולם מתגלה לחוץ מחמת רוב קדושתו כי אם פעם אחד בשנה, ומתחיל להתגלות בהתחלת קריאת מגילה".
⁵ עיין שם משמואל, פורים, שנת תרע"ח ד"ה יש: "שענין הסעודה הוא לעשות קיום וחיוזוק למה שמשיגים מן הדברים העליונים".

¹ משנה מגילה, פרק א, משנה א: "מגילה נקראת באחד עשר, בשנים עשר בשלשה עשר, בארבעה עשר, בחמשה עשר - לא פחות ולא יותר".

² עיין נטעי גבריאלי, פרק יא, סעיף יג.
³ חלק א, עמוד תלט ד"ה לעשות

דארעא כך מלכותא דרקינא ופורים מכפר בין לשבים ובין לשאינם שבים⁸. כפי שכל הפושט יד בפורים נותנים לו⁹, כך גם כלפי שמיא – כל הפושט יד נותנים לו. עלינו אפוא לפשוט יד, להתפלל ולבקש, והזמן המיוחד ביותר לכך הוא בסעודת פורים, מעין האמור¹⁰: **”וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מֶה שְּׂאֵלָתָה וְיָנִתִּי לָהּ”**. כך אומר המלך, מלכו של עולם, לאסתר, זו כנסת ישראל ולכל אחד ואחד מאיתנו¹¹. הקב”ה מחכה שנפשוט יד, ובפרט בזמן סעודת הפורים, שזהו זמן כה קדוש ועת רצון, שיאם של שלושת הימים.

”לְהִיטֵּת עֲשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה”

יש לזכור כי תשתיתן של המדרגות הרוחניות הגדולות היא בהיותן מעוגנות בדברי חז”ל וההלכה המעשית. הלוא אם אדם יאכל היום מצה, אפילו אם יעשה זאת מתוך כוונות עמוקות, ודאי שאין בכך כל עניין. גם הארותיו של פורים דורשות בירור הלכתי מדויק. דיני פורים משולש’ הם מורכבים, ולא בכדי נכתבו עליו עשרות ומאות ספרים ומאמרים. ננסה לסדר את הדברים בקצרה, בסייעתא דשמיא, בהתאם לעבודת הימים הללו בישיבה בשנה זו.

ודאי שתענית אסתר תחול עבור כל כלל ישראל ביום י”ג בחודש, כלשון חז”ל¹²: **”שלשה עשר זמן קהילה לכל היא”**. כמו כן, ודאי שקריאת המגילה היא ביום י”ד, ערב שבת קודש, גם לפרזים וגם למוקפים, כדברי המשנה¹³. אולם, ישנו דיון מתי יש לקיים את שאר מצוות היום. הדברים מקבלים

שהדבר קשור למעלתה של קדושת ירושלים, שהלוא לפורים משולש’ ישנה שייכות מיוחדת לתלמודה של ארץ ישראל, כפי שנזכיר בהמשך, והוא מופיע בירושלים לבדה. לאדם הגר מחוץ לירושלים כלל לא ברור שפורים נמשך בירושלים הקדושה ביממה נוספת. אשרינו שזכינו להיות בני ישיבה בירושלים, ובפרט בתוך החומות, שזהו שורש שושן פורים של המוקפים מימות יהושע בן נון.

פורים משולש’ כרוך בכך שגם ערב פסח יחול בשבת, גם זו היא תופעה מיוחדת. הרב טוביה ליפשיץ שליט”א הראני שבשלושים וחמש השנים האחרונות נהג פורים המשולש רק חמש פעמים, ואילו הפעם הבאה תתרחש רק בעוד עשרים שנה.

הלב מרגיש שישנה קדושה מיוחדת בפורים מעין זה, ואכן תלמיד חכם חשוב שלח לי שהרב עובדיה הדאיה זצ”ל, ראש ישיבת המקובלים בית אל, כתב שבמשך שלושת ימיו של פורים משולש’ ישנה הארה מיוחדת המכונה הארת מרדכי⁶. היינו שכפי פסק ההלכה כך גם ההארה הרוחנית מופיעה.

בנוסף לכך, ראיתי שמובא בספרים ששנה כזו, ששושן פורים וערב פסח חלים בה בשבת, מסוגלת להארה של גאולה. לוואי ולא נחמיץ את הזדמנות זו העומדת לפנינו להתעלות בימים הגדולים שאנו בפתחם – שלושה ימים של קדושה עליונה שאין דוגמתם בכל השנה⁷.

האדמו”ר מסלונים כותב ב’נתיבות שלום’ דבר מיוחד: **”הרי ידוע הווארט הרוז’ינאי שכיפורים הוא כמו פורים. הקב”ה מכפר עוונותיהם של ישראל בכל שנה ושנה ביום הכיפורים, ועל כך אומר הרמב”ם שיום הכיפורים מכפר רק לשבים, אבל בפורים יש הנהגה אלוקית מיוחדת, כמלכותא**

⁸ עיין גם דורש טוב, פורים, מאמר ג: ”זקני הק’ מרוזין זצ”ל היה אומר: יום כפורים, נמצא כי פורים גדול מיום כפור, והטעם הוא כי יום כפור מכפר לשבים ופורים מכפר בין לשבים בין שאינם שבים, כי בפורים כל הפושט יד נותנין לו”.

⁹ שלחן ערוך, אורח חיים, סימן תרצד, סעיף ג: ”אין מדקדקים במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו”.

¹⁰ אסתר, פרק ה, פסוק ו

¹¹ עיין שער יששכר, מאמרי חודש אדר, מאמר ימי ששון, אות נז

¹² מגילה, דף ב, עמוד א. עיין שאילתות, שאילתא סז: ”מאי קהילה? יום תענית, ומאי יום כניסה? שמתכנסים בו ויושבין בתענית ומבקשים רחמים”.

¹³ משנה מגילה, פרק א, משנה ב: ”חל להיות ערב שבת - כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועיריות גדולות ומוקפות חומה קורין בו ביום”.

⁶ שו”ת דע”ה והשכל, חלק ה, סימן יד, אות ח: ”מכיון שחכמי ישראל ראו לנחוצ... לעשות ג’ ימים מתקיים בהם ו’תגזור אומר ויקם לך’, היינו שכל הארת פורים נמשך בשנה ההיא כל הג’ ימים, בין בחיצוניות בין בפנימיות”.

⁷ עיין שער הכוונות, דרוש ימי הפורים ד”ה לכן: ”לעולם לא היה נם גדול כזה, לא בשבתות ולא ביום טוב, להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין וכו’ אלא בימי הפורים בלבד, ובבחינה זו יש יתרון גדול אל פורים על כל שאר הימים, אפילו בשבתות ויו”ט”.

משנה תוקף בדורנו, בו הניידות ממקום למקום קלה ביותר.

מתי יש לערוך את הסעודה והמשתה? השולחן ערוך כתב¹⁴: **”יום חמשה עשר שחל להיות בשבת אין קורין המגילה בשבת, אלא מקדימים לקרותה בערב שבת, וגוברים מעות מתנות עניים ומחלקים אותם בו ביום”**, מפני **”שעיניהן של עניים נשואות במקרא מגילה”**¹⁵ – אם כן, ביום שישי יש לקיים את מקרא מגילה ואת מתנות לאביונים. **”וביום שבת מוציאים שני ספרים”** בראשון קוראים בפרשת השבוע, פרשת **’כי תשא’**, ו**”בשני קורין: ’ויבא עמלק’** ומפטירים כבשבת **’זכור’**. **”ואומרים: ’על הנסים’**”, בתפילה ובברכת המזון. זאת כבכל שנה – למרות שהארת פורים כבר התחילה איננו אומרים בירושלים **’ועל הנסים’** עד לשושן פורים.

ממשיך ה’מחבר’: **”ואין עושים סעודת פורים עד יום אחד בשבת”**, על אף המרחק שבין קריאת המגילה והסעודה המנתק ביניהן במידת-מה. ה’מחבר’ לא ניסח את ההלכה בצורה חיובית, אלא בצורה שלילית וחריפה – **”אין עושים”**. יסודם של הדברים הוא בתלמוד הירושלמי¹⁶: **”בעא קומי ר’ אבהו: ויעשו אותן שבת? אמר ליה: ’לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשֻׁתָּה וְשִׁמְחָה’ – את ששמחתו תלויה בבית דין, יצא זה ששמחתו תלויה בידי שמים”**. ממילא, גם זמנו של משלוח מנות הוא ביום ראשון מאחר והוא תלוי בסעודה מפני שהוא לצורכה¹⁸.

”לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשֻׁתָּה וְשִׁמְחָה”

כעת ניכנס לנקודות ההלכתיות המורכבות יותר. יש שאמרו שיש לעשות משתה ושמחה בירושלים, וממילא גם משלוח מנות, דווקא ביום שישי¹⁹. הם

נקטו שדין **”ולא יעבור”**²⁰ מורה שכאשר המגילה נעקרת מזמנה כך גם שאר מצוות הפורים. אם כן, לדעה זו מועדן של כל מצוות הפורים הוא ביום שישי, והרוצה להחמיר, ועל ידי כך לזכות להארות המיוחדות בכל שלושת הימים, יעשה סעודה קטנה וישלח משלוח מנות גם ביום שישי²¹.

לדעת המהרלב”ח, שהיה רבה של ירושלים לפני כחמש מאות שנה, יש לערוך את הסעודה בשבת²². הגר”א²³ האריך בעניין זה והוכיח שזו שיטת רש”י ולדעתו הבבלי חולק על הירושלמי שהבאנו. (לעומת זאת לשיטת הר”ן בדעת הרי”ף²⁴ ולדעת ה’מגן אברהם²⁵ גם לפי הבבלי על הסעודה להיערך דווקא ביום א’.) יש אפוא צד להחמיר ולהוסיף ביום השבת סעודה נוספת לכבוד פורים, וכך לזכות באורות גם לפי שיטה זו. בספרי המנהגים מובא²⁶ שלמעשה מנהג ירושלים להוסיף מנה נוספת בסעודת השבת לכבוד פורים, וכך ביקשתי שיעשו בישיבה. מו”ר הרב אביגדר נבנצל שליט”א מורה שלשיטה זו יש עניין גם בשתיית יין בשבת²⁷.

לפי זה, יש מקום לנהוג גם משלוח מנות בשבת בצנעא על ידי החלפת המנות²⁸. כך נדקדק במצוות ונזכה להארת אורות היום.

לאחר מכן, ביום ראשון נערוך את סעודת הפורים העיקרית כפי עיקר ההלכה, בה נזכה לכל האורות

בחזון איש, אורח חיים, סימן קנה, אות א, כתבו שיש להצמיד דווקא את משלוח המנות למתנות לאביונים ולעשותו ביום ו’.

²⁰ אסתר, פרק ט, פסוק כג. עיין מגילה, דף ב, עמוד א: **”ואימא שיתסר ושיבסר?”** – **”ולא יעבור”** כתיב.

²¹ עיין סדר פורים המשולש לרי”ח זוננפלד, אות ד; נטעי גבריאל פורים המשולש, פרק ז, סעיפים ו-ט. עיין עוד בכף החיים, שם, אות לח ואות מה.

²² שו”ת מהרלב”ח, סימן לב

²³ ביאור הגר”א, שם, ד”ה ואין

²⁴ מגילה, דף ב מדפי הרי”ף

²⁵ סימן תרפח, סעיף קטן י

²⁶ עיין כף החיים, שם, אות מו: **”וכתב בספר תיקון יששכר דצריך סעודה בפני עצמה בשבת אי איכא שהות, ואי לא בתוך סעודה שלישית יאכל דבר אחר לשם סעודת פורים”**; סדר פורים משולש לרי”ח זוננפלד, אות ה; עיין שער המפקד, פורים, אות א ונהר פקוד, שם; הליכות שלמה מועדים, פרק כא, סעיף ו.

²⁷ כך כתב בהערותיו על המשנה ברורה, ביצחק יקרא. עיין עוד ירושלים במועדיה פורים, עמוד תלט, שאלה ריח.

²⁸ עיין נטעי גבריאל פורים המשולש, פרק טז, סעיף א; סדר פורים המשולש, אות ה; הלכות חג בחג פורים המשולש, עמוד לט.

¹⁴ שלחן ערוך, אורח חיים, סימן תרפח, סעיף ו

¹⁵ מגילה, דף ד, עמוד ב

¹⁶ ירושלמי מגילה, פרק א, הלכה ד

¹⁷ אסתר, פרק ט, פסוק כב

¹⁸ משנה ברורה, שם, סעיף קטן יח

¹⁹ מאירי, מגילה דף ה, עמוד א: **”י”מ שמאחר שמקדימין בקריאת המגלה כמו שביארנו אף הם מקדימין בשמחה ולא נאמר אין שמחה אלא בזמנה אלא בהקדמת כפרים... וכן נראה ברור”**; רע”ב מגילה, פרק א, משנה ב בשם י”א; ב”ח וט”ז, שם.

הגדולים שפתחנו בהם. לפי זה, גם משלוח מנות נשלח ביום זה, להבדיל ממתנות לאביונים.

עלה בידינו, שעיקר הסעודה ומשלוח המנות הם ביום ראשון, עם זאת, ראוי לשלוח מנות שלוש פעמים - ביום שישי, בשבת ובראשון. כמו כן, ראוי לעשות קצת סעודה בכל הימים - גם בשישי ליטול ידיים ולשתות מעט יין, ובשבת ממילא עורכים סעודה אלא שמנהג ירושלים להוסיף מנה ולשתות מעט יין. אולם, מתנות לאביונים ומגילה עורכים רק ביום שישי.

משמעות פסיקה זו היא שאנו עומדים בפני שלושה ימים מלאי קדושה והארה עליונה, מתוך שמחה וללא מתח.

”מְדִינָה וּמְדִינָה יָעִיר וְעִיר”

נעבור לשאלות מורכבות הנוגעות לנסיעות. יש לשאול מה מעמדו של בן ישיבה שלומד בירושלים והוריו מתגוררים מחוץ לה? האם הוא נחשב כמוקף? יש סברא גדולה לומר שבן ישיבה הלומד במשך כל השנה בירושלים נחשב לבן כרך, ולא רק כמוקף בן יומו. יש לכך השלכה הלכתית, כפי שנראה בהמשך.

הרב שלמה זלמן אוירבך זצ”ל ענה בתשובה שהגדרת בן כרך בפורים המשולש תלויה במקומו בתחילת יום י”ד, שאז חלה חובת מצוות הפורים גם על בני הכרכים בשנה זו²⁹. לפיכך, פרוז הבא ביום י”ד, היינו ביום שישי, לירושלים וכבר עשה פורים כפרוז, לא חלים עליו דיני בן כרך. על אף שבשנה רגילה ישנה אפשרות לעשות פעמיים פורים, בשנה זו הדבר בלתי אפשרי לדעתו. אם כן, לכאורה אדם זה לא יוכל לשתות לבסומי ביום ט”ז. מצד שני, מוקף שיצא מירושלים ביום י”ד נותר בחיובו כבני הכרך, ובשבת יהיה דינו כפי שביארנו לעיל.

בני הישיבה עתידים לנסוע בפורים לר”מים שלהם או לחזק את יישובי עוטף עזה ולפגוש את גיבורי כרם שלום. אנו בשאיפה גדולה שנסיעות אלו

תצאנה רק לאחר עלות השחר, שהוא הזמן הקובע. זכורני שרבנו הרב הדרי זצ”ל לקח אותנו בפורים של ערב הגירוש להסתובב ברחבי גוש קטיף. נסיעה מיוחדת זו נצרכה בלבנו מאוד. אנו שואפים לעשות מעין זאת ולחזור לשבות בירושלים, ועל ידי כך עדיין נישאר מחויבים למהלך הגדול של שלושת הימים.

מי שייסע בחמישי בלילה, במטרה לשמוח גם עם ההורים או עם הסניף, מתוך מחשבה להיות בעלות השחר של יום שישי בפרזים - לא יתחייב ב’פורים משולש’. הוא יפסיד ממעלת היום ולא יוכל להתבשם בפורים, כך הורה הרב נבנצל שליט”א לפי הפסק הנזכר לעיל.

אמנם, יש לדעת שיש חולקים על גישה זו. לדעת הרב אלישיב והרב קנייבסקי זצ”ל יום ט”ו הוא המחייב כבכל שנה³⁰.

השבוע התקיימה אפיית מצות יד ל’חבורה’ של ישיבת הכותל עם רבנו הגדול רבי יעקב כ”ץ שליט”א. בני מתגורר במקום מרוחק ורוצה להיות בירושלים בשבת וביום ראשון. הרב ענה לו שעושים כפי שפסק הרב אוירבך זצ”ל, אמנם ניתן לסמוך על החולקים כאמור לעיל ולשתות בסעודה ביום ראשון ולהתבסם.

עם זאת, לבן ישיבה יש צד נוסף, אותו העלה הרב אברהם שפירא זצ”ל, שהיה ראש ישיבת מרכז הרב. הוא טען שבן ישיבה הלומד בירושלים אינו נחשב כפרוז המגיע לירושלים, אלא כבן ירושלים ממש, שהלוא במשך כל השנה הוא בירושלים ולכן זהו ביתו. לפיכך, הוא פסק שבמקרה זה בו יצא מירושלים וחזר לשבת עליו להחמיר ולעשות את שני הימים³¹.

העולה לדינא: ראוי שלא לנסוע השנה לפרזים. אם מישהו מעוניין בכל זאת לנסוע עליו לעשות זאת לאחר עלות השחר ולחזור לשבת, משום שאם ייסע טרם עלות השחר הוא לא יהיה מחויב ב’פורים משולש’. אמנם, יש על מי לסמוך גם

³⁰ עיין אשרי האיש, אוח חיים ג, פרק מט, סעיפים ו-ז.
³¹ ראה מקראי קודש (הררי) עמוד רפט, סעיף ד.

²⁹ מובא בהליכות שלמה, פרק כא, סעיף א

שונה³⁴. כנראה שהוא לא סבר שאין לו פורים כלל, ואת זאת אני משאיר למעיינים.

”וְהָיוּ נְכָנִים לְיוֹם הַשְּׂדֵי־יִשְׂרָאֵל”

לפנינו אפוא ימים גדולים, ומופיע בספרי החסידות שפורים זקוק לשלושה ימי הגבלה, שמתחילים מהיום - י”א, י”ב וי”ג, על מנת להתכונן אליו³⁵, שהלוא פורים הוא מעין מתן תורה זוטא, כדברי חז”ל³⁶: **”הדור קבלוה בימי אחשורוש”**. בספרים רבים מובא שללא ההכנות הראויות בלתי אפשרי לזכות למעלותיו של פורים³⁷.

לאחר הימים הללו נזכה לשלושה ימים גדולים ומאירים. מוטב לנו, שזכינו להיות בני ירושלים, שלא להחמיץ את המעלה הגדולה ואת ההארה הגדולה שנפלה בחלקנו למשך שלושת הימים הללו, כפי שהבאנו מדברי המקובלים. גם השכל הישר מורה שההארות הולכות בהתאם להדרכות ההלכתיות.

אי לכך, נשתדל בימים הנותרים, שלושת ימי ההכנה לפורים, להוסיף על הלימוד הרגיל בלימוד של ענייני פורים וגדולת היום, כך נזכה בעזרת ה' לקבל את אורותיהם של הימים הגדולים העומדים לפנינו, ימי הפורים הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה.

זוהי מתנה מיוחדת לירושלמים, שרק עוד עשרים שנה נזכה לה שוב.

כאשר נסע לפני עלות השחר ולהתחייב בשתייה על כל פנים לחומרה, ובפרט בנוגע לבן ישיבה.

ברם, אם הוא ייסע ביום חמישי בלילה ויחזור במוצאי שבת לא יהיה לו שום חיוב ב'פורים משולש' והוא יפסיד את האורות העליונים. הוא אמנם יוכל לשמוח, אך לא לשתות יין, כך הורה הרב כ”ץ לבני.

לסיכום:

הטוב ביותר הוא לא לנסוע כלל לפרזים לפני עלות השחר, אולם יש מחלוקת בנוגע לאדם שנסע בחמישי בלילה ושב לשבת, או שהוא פרוז שהגיע לשבת ורוצה להתחייב, ועל כן בדיעבד יש על מי לסמוך ויוכל להתבסס עם המוקפים. מאידך גיסא, אם הוא עתיד לחזור רק במוצאי שבת הרי שהוא לא יתחייב כלל ב'פורים דמוקפים' פורים ולא יוכל לשתות ביום ראשון. הוא אומנם יוכל לשמוח עם חבריו, אבל לא יוכל לשתות יין במידה של בישום, ובוודאי שלא 'לאבד ראש', שזהו דבר חריג ביהדות³².

בעקבות עיבוד הדברים חשבתי להציע רעיון לפני תלמידי החכמים. לכאורה לפי הפסק של הרב אורבך זצ”ל והרב נבנצל יבלח”א, שבשנה זו קובע רק יום י”ד, כאשר אדם נוסע ביום שישי בבוקר וחוזר במוצאי שבת, הוא יוכל לקיים את שמחת הפורים בשתייה, גם אם הוא לא יישאר לשבת ביישיבה. אומנם, זהו דבר מופרך שלא להיות בשבת פורים ביישיבה, אך זו האמת ההלכתית. מצד שני, הוא יפסיד את קריאת התורה המיוחדת לפורים וגם את האורות הגדולים. הוא אמנם לא חייב בקריאת התורה זו, מפני שקריאת התורה היא עניין ציבורי ולא פרטי³³, אך הוא כשלעצמו הפסיד את המעלה הזו. אמרו לי שאכן כך באמת מופיע גם בשם הרב אלישיב זצ”ל, למרות שהוא בגישה

³⁴ עיין אשרי האיש, שם, סעיף ט

³⁵ עיין שם משמואל, פרשת תצוה, שנת תר”פ ד”ה ענין: ”שהגיד כ”ק הרבי ר' יצחק צללה”ה מווארקא שי”א י”ב י”ג באדר שלשה ימים אלו הם **דוגמת שלשה ימי הגבלה למתן תורה**, כן לפורים דהדור קבלוה בימי אחשורוש... יש סיוע לזה מפאת הציבור שהוא כלל ישראל... שמורה שכל כוחם אז מחמת התאחדות ישראל, ונשאר מזה לדורות, שבימים ההם מופיעה מדת כנסת ישראל בכל פרט ופרט, וזה שמסייע לכל איש הבא ליטור להתנקות מקנאה תאוה וכבוד לשעונו עכ”פ, **וכפי מדת הנקיון כן זוכין לעומתו לקבלת התורה מחדש**.”

³⁶ שבת, דף פח, עמוד א

³⁷ עיין באר החיים, פורים, עמודים סא-עד

³² עיין ביאור הלכה, סימן תרצה, סעיף ב, ד”ה חייב: ”וא”ת האין יחייבו חז”ל מה שנזכר בתורה ובנביאים בכמה מקומות השיכרות למכשול גדול?” עיי”ש מה שתיירץ.

³³ עיין מלחמות ה', מגילה, דף ג מדפי הרי”ף; ר”ן, שם